

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut

Datum 2024-12-11

Dnr SI 2024:7725

Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Flatåsskolan i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **31 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 11 december 2024 – 24 mars 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
3. Se till att de elever som ges särskilda stödåtgärder har utredningar av elevens behov av särskilt stöd som påvisar behovet av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana utredningar som påbörjats under perioden 11 december 2024 – 24 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband

med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)

4. Se till att rektorn för varje sådan utredning om särskilt stöd, som avslutats innan den 24 mars 2025, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 11 december 2024 – 24 mars 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
5. Se till att rektor, för det fall det är aktuellt utifrån elevs stödbehov, fattar beslut om enskild undervisning för eleven i enlighet med författningarnas krav, samt att åtgärdens innehåll och omfattning klargörs utifrån elevens behov och förutsättningar. (3 kap. 9 och 11 §§ och 29 kap. 10 § skollagen)
6. Se till att beslutade åtgärdsprogram följs upp och utvärderas vid den tidpunkt som angivits i åtgärdsprogrammet. Inkom med de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden 11 december 2024 – 24 mars 2025, samt tillhörande skriftliga utvärderingar. (3 kap. 9 § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024: 7725) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden höstterminen 2024 inlett en tillsyn av Flatåsskolan i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Flatåsskolan följer gällande bestämmelser avseende extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, elevhälsan samt biträdande rektorer och rektor den 12 och 13 november 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat utredningar av behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Flera lärare berättar att det finns många elever på skolan med stora behov av stöd och att de inte räcker till för att hinna tillgodose alla elevers behov av extra anpassningar. Exempel på extra anpassningar som lärare uppger att de inte hinner med och som de säger är svåra att få till är enskilda genomgångar, täta uppföljningar, pauser och anpassade uppgifter utifrån elevens behov. Vidare berättar en lärare att det finns flera elever som läser svenska som andraspråk och som inte fått några individuella extra anpassningar. Undervisningen generellt har anpassats för dessa elever, men eleverna skulle exempelvis behövt ha lästräning. Lärare som undervisar i förskoleklass och lågstadiet uppger att det saknas hörselkåpor och skärmar till elever som är i behov av fysiska extra anpassningar. Lärarna säger att de under lång tid lyft till rektorn att dessa hjälpmedel saknas och att de nyligen fått höra att hjälpmedlen är på gång.

Av intervju med elevhälsan framgår att lärarna ger mycket extra anpassningar men att det säkert finns elever på skolan som inte får de extra anpassningar som eleverna är i behov av.

Av intervju med rektor framgår att rektorn upplever att eleverna i mesta möjliga mån får vad de behöver och att rektor förutsätter att de anpassningar som dokumenterats för eleverna ges och följs upp. Just nu görs en satsning på fysiska extra anpassningar och skolan har gjort en beställning på olika hjälpmedel.

Utredning av särskilt stöd

Lärare, elevhälsa och rektor uppger i intervju att när extra anpassningar inte är tillräckliga för att en elev ska nå målen kan lärare antingen "flagga" för eleven i skolans lärplattform, boka in sig för en konsultation hos

elevhälsan eller lyfta eleven på en klasskonferens eller vid ett arbetslagsmöte.

Lärare uppger att de kan lyfta en elev med elevhälsan upprepade gånger utan att det händer någonting och att lärarna upplever att de inte får någon återkoppling om vad som händer efter att har lyft en elev. Lärare berättar att det finns en väntelista för elever som behöver utredas och att det finns elever vars utredningar har pausats med anledning av att skolan prioriterat utredningar för andra elever.

En representant i elevhälsan berättar att det är många elever som skulle behöva utredas för särskilt stöd, men som ännu inte utretts. I nuläget finns enligt elevhälsan en "kö" på cirka 25 elever som antingen behöver utredas för första gången för särskilt stöd eller där elevernas utredningar behöver förnyas eller uppdateras eftersom de är gamla. Elevhälsans representanter uppger att skolan under läsåret 2023/2024 hamnade efter i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Elevhälsan prioriterade då de elever som gick i årskurs 6, för att eleverna skulle vara utredda innan eleverna slutade på skolan. Detta innebar att skolan halkade efter med utredningar för andra elever. Elevhälsan uppger att de tillsammans med rektorn ska gå igenom vilka elevers utredningar av särskilt stöd som ska prioriteras.

Elevhälsan uppger att elever kan få vänta ett år innan en utredning startas och att det är en prioriteringsfråga om skolan ska arbeta med att faktiskt ge stöd eller att dokumentera och utreda elevers behov av stöd. Enligt elevhälsan finns det elever som får särskilt stöd även om det ännu inte finns någon utredning eller åtgärdsprogram för eleven.

Även rektor uppger det finns ett tjugotal elever på skolan i behov av att utredas för särskilt stöd och att de behöver se över vilka elever som en utredning är mest prioriterad för. Rektor uppger vidare att det inte nödvändigtvis är den elev som det flaggas mest för som ska utredas först, utan den elev som behöver en utredning mest. Rektor vet inte hur länge en elev kan få vänta på en utredning men den elev som väntat längst tror rektor har väntat i flera år på att en utredning ska starta. Rektor uppger även att de behöver se över vilka elever vars utredning behöver förnyas och att skolan behöver bättre rutiner i detta arbete. Skolans biträdande rektorer berättar att prioriteringen på skolan är att ge elever stöd och att det händer att de sätter in stödet först, för att sedan dokumentera och göra utredningar.

Beslut om åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering

Skolinspektionen har begärt att få ta del av senast beslutade åtgärdsprogram med tillhörande utredning för tjugo elever. I urvalet har samtliga åtta elever som är skolplacerade på Flatåsskolan men som har sin klassplacering i skolans särskilda undervisningsgrupp ingått. Rektor bekräftar i intervju att Skolinspektionen tagit del av senast genomförd utredning samt senaste beslutade åtgärdsprogram för de tjugo eleverna.

Av dokumentationen framgår bland annat följande. Av de tjugo åtgärdsprogrammen framgår att tolv elever har beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och för samtliga elever anges att de får all sin undervisning där. I åtgärdsprogrammen finns beslut om att eleven ska få undervisning i särskild undervisningsgrupp och rektor har också fattat ett separat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. För två elever löpte beslut om placering i särskild undervisningsgrupp ut i början av juni 2024 utan att ett nytt sådant beslut har fattats.

Av materialet framgår även att det finns flera exempel på åtgärdsprogram, av vilka det framgår att eleven vid några tillfällen i veckan ska få enskilt stöd, som undertecknats av biträdande rektor. Elevhälsan uppger i intervju att elever med beslut om sådana åtgärder får enskild undervisning. Rektor säger att hen fattar beslut om åtgärder i form av placering i särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Rektor har delegerat till biträdande rektorer att fatta beslut om övriga åtgärdsprogram.

Av dokumentationen framgår vidare att mer än hälften av åtgärdsprogrammen är beslutade om mellan år 2020–2023. Majoriteten av åtgärdsprogrammen saknar datum för uppföljning och utvärdering eller så har datum för utvärdering av åtgärdsprogrammet passerat utan att ett nytt beslut om åtgärdsprogram har fattats.

Lärare uppger i intervju att det är många elever på skolan som har åtgärdsprogram men att det stöd som skrivs in i åtgärdsprogrammen inte räcker till. Hur omfattade stöd som beslutas om för en elev beror på skolans ekonomi och tillgängliga resurser.

Elevhälsans representanter uppger att det är biträdande rektor som beslutar om åtgärdsprogram men att det sker i samråd med elevhälsan. Det blir en diskussion mellan elevhälsa och rektorerna om vilka möjligheter till stöd som finns tillgängliga och vilket stöd som ska ges.

Vidare uppger elevhälsan att uppföljning av åtgärdsprogram för elever som är placerade i skolans särskilda undervisningsgrupp brister. Elevhälsan menar att åtgärdsprogrammen och elevernas behov av att få all sin

undervisning i den särskilda undervisningsgruppen behöver följas upp bättre, eftersom det är ingripande åtgärder det handlar om.

Rektor uppger vidare att skolan inte har hunnit besluta om nya åtgärdsprogram för de elever som har sin klassplacering i skolans särskilda undervisningsgrupp. Rektorn säger att de ska gå igenom vilka elever som har åtgärdsprogram som behöver utvärderas och som eventuellt behöver få nya åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte

överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

I 29 kap. 10 skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31–33 §§ förvaltningslagen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever extra anpassningar, utreda elevers behov av särskilt stöd och att fatta beslut om samt följa upp och utvärdera elevers åtgärdsprogram.

Extra anpassningar

Av Skolinspektionens utredning framgår att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det, vilket är en brist. Lärarna berättar i intervju att de arbetar med extra anpassningar, men att de inte alltid hinner med att ge eleverna de extra anpassningar som de behöver.

Utredning av behov av särskilt stöd

Av tillsynen framgår också att skolan inte utreder elevers behov av särskilt stöd, trots att de har anmälts vara i behov av utredning. Av utredningen framgår att det finns flera elever där lärare upprepat har anmält att det finns behov av utredning av särskilt stöd, men där utredning ännu inte påbörjats. För vissa elever har det gått mer än ett år sedan anmälan gjordes och rektor säger att den elev som väntat längst på en utredning har väntat i flera år. Elevhälsan och rektor uppger att det finns en "kö" på cirka 25 elever som väntar på en första utredning av särskilt stöd eller vars utredning är inaktuell så att en ny eller kompletterande utredning behöver genomföras.

Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds, trots att anmälan om att eleven kan vara i behov av en sådan utredning har gjorts, är en brist. Rektor ska också se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Mot

denna bakgrund är det allvarligt att det kan gå flera år mellan anmälan och att utredningen av en elevs behov av särskilt stöd har avslutats.

Beslut om åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering

Av intervjuer med rektorn och med elevhälsan framgår även att det finns elever på skolan som har stödinsatser i form av särskilt stöd där skolan inte har dokumenterat detta i ett åtgärdsprogram eller där elevens behov av särskilt stöd inte har utretts. Av intervjuer med elevhälsa och rektor framgår att skolan inte har hunnit utreda eleverns behov av särskilt stöd och att särskilda stödåtgärder därför ges till elever trots att de inte beslutats om i ett åtgärdsprogram. Att åtgärderna inte finns dokumenterade i ett åtgärdsprogram medför att det blir svårare för skolan att följa upp och utvärdera effekten av åtgärderna. Det blir även svårare för vårdnadshavare att ha vetskap om vilka stödinsatser eleven får, och innebär också att vårdnadshavare och elev fräntas sin möjlighet att överklaga beslut, vilket inverkar negativt på deras rättssäkerhet.

Av utredningen i ärendet framkommer också att det finns flera elever som ges undervisning enskilt av till exempel speciallärare, vid flera tillfällen per vecka. Elevhälsan uppger i intervju att dessa elever ges enskild undervisning. Av dokumentationen framgår att biträdande rektor i flera fall har fattat beslut om åtgärdsprogram som innehåller den särskilda stödåtgärden enskild undervisning. Eftersom rektor inte får överlåta sin beslutanderätt gällande denna typ av åtgärd konstaterar Skolinspektionen att det föreligger brister vad gäller beslutsfattandet. Nya åtgärdsprogram behöver därmed utarbetas i enlighet med gällande bestämmelser.

Av tillsynen framgår också att skolan brister i att följa upp och utvärdera åtgärdsprogram. Majoriteten av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av i utredningen har löpt ut för upp till tre år sedan. Rektor har uppgett att det inte finns några nya åtgärdsprogram för dessa elever men att de nu ska se över vilka elever som behöver få nya åtgärdsprogram. Detta innebär att flera elever har mycket långtgående stödinsatser utan att ha giltiga beslut om dessa i form av aktuella åtgärdsprogram, vilket utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommuns verksamhet vid Flatåsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Det

finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Kajsa Åkesson medverkat.